

Beleidskader IBOR

Uitgangspunten voor IBOR bestekken 2017 e.v
gemeente Stichtse Vecht

Project:	IBOR beleidsnotitie en bestekken Noord en Zuid
Projectnummer:	P592-02
Registratienummer:	2016534
Auteurs:	Daphne Smits en Martin van der Zwan (PLAN terra)
Opdrachtgever:	Gemeente Stichtse Vecht, Marc Zondag en Peter van Klaveren
Datum:	Vastgesteld door de gemeenteraad op 5 juli 2016

Inhoudsopgave

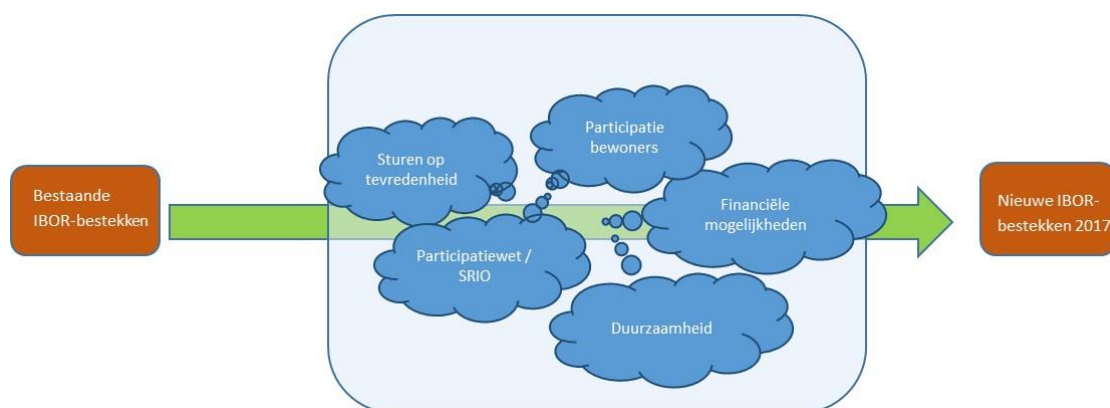
---

1. Inleiding	4
1.1 Procesbeschrijving.....	4
1.2 Leeswijzer.....	5
2. Integraal beheer openbare ruimte	6
3. Uitgangspunten IBOR bestekken Noord en Zuid	9
3.1 Financiële kaders.....	9
3.2 Onderhoudskwaliteit openbare ruimte	10
3.3 Sturen op tevredenheid	11
3.4 Inpassing participatiewet via SROI (sociale return on investment) en sociale doelstellingen	13
3.5 Participeren in de openbare ruimte door bewoners, ondernemers, e.d.	14
3.6 Duurzaamheid in het beheer van de openbare ruimte.....	16
4. Toetsingskader	17
5. Bijlage	18
5.1 Huidige situatie uitgangspunten	18
5.1.1 Huidige situatie 'onderhoudskwaliteit openbare ruimte'	18
5.1.2 Huidige situatie 'tevredenheid over het beheer van de openbare ruimte'	18
5.1.3 Huidige situatie 'social return on investment'.....	20
5.1.4 Huidige situatie 'participatie in de openbare ruimte'	20
5.1.5 Huidige situatie 'duurzaamheid in de openbare ruimte'.....	20
5.2 Resultaten analyse meldingen uitgebreid (2015).....	22
5.3 Uitkomsten raadsbijeenkomst	24
5.4 Uitkomsten bewonersdag	26
5.5 Duurzame maatregelen in de openbare ruimte van Stichtse Vecht	30

1. Inleiding

Op 1 januari 2017 start de gemeente Stichtse Vecht met nieuwe IBOR (integraal beheer openbare ruimte) bestekken in de gebieden Noord en Zuid. De (beleidsmatige) uitgangspunten voor de nieuwe bestekken zijn op strategisch niveau vastgelegd in deze beleidsnotitie. Daarvoor zijn actuele (maatschappelijke) ontwikkelingen en inzichten ten aanzien van IBOR verkend. Denk aan het ondersteunen van burgerparticipatie initiatieven, een verhoogde aandacht voor duurzaamheid, het sturen op tevredenheid en het inpassen van sociale doelstellingen bij het beheren van de openbare ruimte. Deze uitgangspunten zullen in meer of mindere mate doorklinken in de nieuw op te stellen bestekken. Daarnaast wordt de ervaring die de afgelopen jaren is opgedaan met de huidige IBOR bestekken benut bij het opstellen van de nieuwe bestekken. De bestekken gaan over het onderhoud van het groen, straatmeubilair en reiniging enerzijds en voor het uitvoeren van werkzaamheden aan wegen, bruggen, en viaducten anderzijds.

De gemeente Stichtse Vecht hoopt met de nieuwe bestekken het beheer van de openbare ruimte nog doelmatiger te kunnen laten verzorgen waarbij ook een bijdrage wordt geleverd aan beleidsmatige doelstellingen op het vlak van betrokkenheid van burgers bij hun woonomgeving, sociale samenhang, duurzaamheid en aantrekkelijkheid van de gemeente.

Figuur 1: Thema's die in meer of mindere mate doorklinken in de nieuwe bestekken.

1.1 Procesbeschrijving

De startbijeenkomst en vijf themabijeenkomsten hebben geleid tot deze breed gedragen beleidsnotitie met uitgangspunten voor de nieuwe bestekken. Ook is de raadscommissie op 9 december 2015 betrokken bij dit proces. Raadsleden hebben aan de hand van meer dan 100 foto's van de openbare ruimte hun visie op de huidige en gewenste kwaliteit van de openbare ruimte gegeven. De wensen en ervaringen van burgers zijn op zaterdag 23 april 2016 via straatgesprekken en vervolgens ook met een online enquête opgehaald.

De voorliggende beleidsnotitie wordt vertaald in de op te stellen IBOR bestekken en in een set met eisen voor de aannemer(s) die de werkzaamheden zullen uitvoeren.

1.2 Leeswijzer

De beleidsmatige uitgangspunten voor de bestekken staan beschreven in vijf subhoofdstukken; 3.2 t/m 3.6. Hoofdstuk 2 gaat in op ‘integraal beheer openbare ruimte’; een manier van werken waarbij veel aandacht uitgaat naar het vertalen van gemeentelijke beleidsuitgangspunten in de uitvoering. De notitie wordt afgesloten met het hoofdstuk over de toetsing van de beleidsuitgangspunten.

2. Integraal beheer openbare ruimte

Integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR) staat in eerste instantie voor 'slim werken' in de openbare ruimte door verschillende type werkzaamheden goed op elkaar af te stemmen waardoor hinder voor inwoners wordt beperkt en er soms ook kosten kunnen worden bespaard. Denk aan het recht leggen van de bestrating en gelijker tijd aanbrengen van een fietsstrook of het verbeteren van de groeiruimte voor bomen in die straat. Maar IBOR heeft ook tot doel om het beheer zo te organiseren dat er een bijdrage wordt geleverd aan de beleidsdoelstellingen die verder reiken dan het technisch in stand houden van wegen en groenvoorzieningen.

Figuur 2 IBOR denk- en doe model

Het "IBOR denk en doe model" biedt handvatten om de huidige praktijk van het beheer van de openbare ruimte in Stichtse Vecht tegen het licht te houden. Hierbij is het belangrijk te weten welke effecten en resultaten (het waartoe) er in de visie van het gemeentebestuur worden verwacht. Welke bijdrage zou beheer kunnen leveren aan doelstellingen van bijvoorbeeld duurzaamheid, SROI, leefbaarheid en betrokkenheid van burgers aan hun eigen omgeving? Als dit bekend is kan naar de benodigde aanpak en werkwijze (het hoe?) worden gekeken. Hoe kan het beheer van de openbare ruimte een bijdrage leveren door meer of op een andere manier te werken volgens principes van participatief, klantgericht, integraal en/ of resultaatgericht beheer? Vervolgens kan worden bepaald welk 'gereedschap' (waarmee ?) hiervoor nodig is. Hierbij valt te denken aan de organisatie (vormgeving werkprocessen, rolverdeling, overlegsituaties) maar ook aan budgetten en personele capaciteit die nodig zijn om op deze manier te kunnen werken. In dit verband kan er ook naar de rolverdeling tussen de aannemer en de gemeente worden gekeken. Verder is aandacht nodig voor de noodzakelijke (beleids-)instrumenten om de gestelde doelstellingen te realiseren. Denk hierbij aan beleidsplannen, programma's, handboeken,

informatiesystemen en niet te vergeten de bestekken. Veranderingen in werkwijze is tot slot niet mogelijk als de medewerkers niet over de juiste kennis, houding en vaardigheden beschikken.

Concreter wordt één en ander als we specifiek kijken naar de diverse soorten werkzaamheden in/voor de openbare ruimte. Bijvoorbeeld het dagelijks verzorgend onderhoud en het groot onderhoud, aan aanleg of herinrichting van de openbare ruimte. Maar ook vergunningverlening, toezicht en handhaving. Tot slot zijn er activiteiten in de openbare ruimte gericht op het stimuleren en waar nodig reguleren van sport, spel, recreatie en evenementen die deels door de gemeente worden gestuurd. We spreken over regulering van het gebruik van de openbare ruimte.¹

IBOR in Stichtse Vecht

Nu er nieuwe bestekken voor het beheer van de openbare ruimte moeten worden gemaakt, bestaat er een prachtige gelegenheid om de IBOR werkwijze van de gemeente nog meer te richten op de bestuurlijke doelstellingen en eisen en inzichten van deze tijd.

In deze notitie zullen de uitgangspunten voor IBOR 2017 e.v. voor Stichtse Vecht worden bepaald.

Dit vormt de basis voor de onderhoudsbestekken 2017-2020. Het bepaalt welke rol de aannemer vervult bij het realiseren van de doelstellingen en de hiervoor noodzakelijke (vernieuwende) aanpak.

---

¹ Stimuleren, regels stellen, vergunning verlenen, toezicht houden en handhaven i.r.t: *honden, parkeren, verkeersregels, lozen op oppervlaktewater of in riool, vissen, aanplakken, illegaal gebruik openbare ruimte / toe-eigenen, uitstallingen, reclame, evenementen, sportactiviteiten, ontmoeten, mobiele handel, terrassen e.d.*

3. Uitgangspunten IBOR bestekken Noord en Zuid

De uitgangspunten voor de nieuwe bestekken zijn onderverdeeld in vijf thema's;

1. Onderhoudskwaliteit openbare ruimte
2. Sturen op tevredenheid
3. Inpassing participatiewet via SROI
4. Participeren in de openbare ruimte
5. Duurzaamheid in het beheer van de openbare ruimte

Per thema staat de uitwerking van het uitgangspunt beschreven en wordt aangegeven hoe de gemeente Stichtse Vecht dit kan toetsen (zie bijlage voor de huidige situatie). In de voorjaarsnota zijn de budgetten voor de komende jaren vastgelegd.

3.1 Financiële kaders

De financiële kaders waarbinnen de gemeente IBOR dient uit te voeren worden jaarlijks bepaald in de begrotingscyclus. Voor de komende jaren is er in de Voorjaarsnota rekening gehouden met <P.M.>. Deze beleidsnota heeft geen invloed op de begroting. Dat betekent dat iedere beleidsmatige wijziging dient te passen binnen de financiële kaders. Nieuwe wensen of ontwikkelingen komen in de plaats van andere.

3.2 Onderhoudskwaliteit openbare ruimte

Inleiding en doel	De openbare ruimte bestaat uit wegen, straten, groen, speelvoorzieningen, etc. en is van grote betekenis voor haar inwoners. Onderhoud is nodig om deze ruimte veilig, schoon en technisch in orde te houden. En te voldoen aan de eisen van deze tijd.
Uitgangspunt	<i>Gemeente Stichtse Vecht gaat uit van een basis onderhoudskwaliteit in heel de gemeente. Voor de kernen geldt overal niveau B. Voor het buitengebied en de Industriegebieden geldt niveau C. Per wijk/buurt maakt de aannemer met de burgers² afspraken over het realiseren van enkele 'plussen' bovenop deze kwaliteit.</i>
Uitwerking uitgangspunt	Gemeente Stichtse Vecht stuurt op de volgende onderdelen om het uitgangspunt te kunnen realiseren. <ol style="list-style-type: none"> 1. Er worden twee type bestekken in de markt gezet (groen en grijs) zodat de gevraagde onderhoudskwaliteit (B en C) tijdig en vakkundig geleverd kan worden. 2. Er worden eisen gesteld aan de verschillende aannemers om samen te werken, werkzaamheden op elkaar af te stemmen en te communiceren met de gemeente. 3. Plusplekken; plaatselijk opschroeven van de onderhoudskwaliteit of het aanpassen van de inrichting. Er worden eisen gesteld aan het faciliteren van bewonerswensen (zie paragraaf 3.4). 4. Er worden eisen gesteld aan de werkwijze van de aannemer zodat er geen schade aan de openbare ruimte ontstaan (denk aan het gebruik van zeer grote vrachtwagens).
Hoe toetsen?	Er wordt toezicht gehouden op het juist uitvoeren van het bestek en de afspraken die gemaakt zijn m.b.t. de aanpak van de aannemer.

---

² Hiermee bedoelen we de inwoners, de ondernemers, verenigingen, scholen e.d. van de gemeente Stichtse Vecht

3.3 Sturen op tevredenheid

Inleiding en doel	De gemeente is verantwoordelijk voor het op orde houden van de openbare ruimte en wil dat graag op een manier doen waarmee bewoners, ondernemers en bezoekers tevreden zijn.
Uitgangspunt	<i>In het onderhoud van de openbare ruimte meer sturen op de tevredenheid van bewoners. De aannemer zorgt dat de bewoners tevreden zijn over het onderhoud van de openbare ruimte (naast het realiseren van het technisch in stand houden van de openbare ruimte).</i>
Uitwerking uitgangspunt	<p>Gemeente Stichtse Vecht stuurt op onderdelen om het uitgangspunt te kunnen realiseren.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stichtse Vecht verwacht een proactieve houding van de uitvoerende aannemer om klachten te voorkomen die gaan over het onderhoud van de openbare ruimte. 2. Naast het voorkomen van klachten wordt de aannemer gevraagd een aanpak te bedenken op onderwerpen (deze zijn van invloed op hoe tevreden bewoners zijn*): <ol style="list-style-type: none"> A. Persoonlijk contact met bewoners, ondernemers, e.d. / zichtbaar zijn in de wijk. B. Plusplekken in het onderhoud realiseren die bewoners belangrijk vinden. Ruimte geven aan eigen initiatief van bewoners. C. Aandacht voor een heldere en proactieve communicatie met de buurt. <p>*De aannemer kan daarbij gebruik maken van de meldinganalyse en resultaten van de bewonersdag.</p>
Hoe toetsen?	<p>De aanpak die de aannemer voorstelt tijdens de aanbesteding wordt onderdeel van het contract. In de uitvoering worden deze afspraken gecontroleerd (output).</p> <p>Het houden van een aselechte steekproef onder bewoners, ondernemers, e.d. over de onderhoudskwaliteit en de wijze waarop de aannemer zijn werk uitvoert geeft een beeld over de tevredenheid van de bewoners (outcome).</p>

3.4 Inpassing participatiewet via SROI (sociale return on investment) en sociale doelstellingen

Inleiding en doel	<p>De inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt telt steeds meer mee (na een periode van efficiency en arbeidsextensief beheer).</p> <p>De gemeente Stichtse vecht vindt het belangrijk om samen met haar opdrachtnemers te investeren in de sociale infrastructuur van gemeente en regio. Een van de instrumenten om dit te bewerkstelligen is social return.</p>
Uitgangspunt	<p><i>Het beleid van de gemeente Stichtse Vecht volgen wat betreft social return on investment.</i></p>
Uitwerking uitgangspunt	<p>Dit betekent dat de aannemer 5% SROI verplichting heeft waarvan 3% aan arbeidsparticipatie moet worden besteed en 2% aan brede maatschappelijk doelstellingen. Deze 2% is vrij invulbaar en kan zich richten op jeugd, ouderen, etc. De gemeente geeft de aannemer mee welke behoefte gemeente Stichtse Vecht heeft (bij voorkeur een relatie met het onderhouden en verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte).</p>
Hoe toetsen?	<p>De opdrachtnemer dient binnen drie weken na gunning van de opdracht een plan van aanpak in bij de projectleider social return. Dit plan moet voldoen aan de gestelde eisen.</p>

3.5 Participeren in de openbare ruimte door bewoners, ondernemers, e.d.³.

Inleiding en doel	<p>Gemeente Stichtse Vecht wil bewoners de ruimte geven om de openbare ruimte in de buurt te verbeteren (bijv. kleur en fleur) en samen met de aannemer accenten in het onderhoud te kunnen realiseren. Dit draagt bij aan tevreden en betrokken bewoners en een aantrekkelijke openbare ruimte*.</p> <p>* participatie levert niet snel geld op voor de gemeente. Bezuiniging als uitgangspunt voor participatie in de openbare ruimte is niet zinvol.</p>
Uitgangspunt	<p><i>De aannemer stimuleren om initiatieven in de openbare ruimte van bewoners, ondernemers, e.d. te faciliteren en plusplekken mogelijk maken. De kaders van de gemeente Stichtse Vecht wat betreft zelfbeheer volgen (Nota zelfbeheer Openbare ruimte).</i></p>
Uitwerking uitgangspunt	<p>Gemeente Stichtse Vecht stuurt op onderdelen om het uitgangspunt te kunnen realiseren.</p> <p>De inschrijvende partijen wordt gevraagd een aanpak te bedenken voor het stimuleren, ondersteunen en mede mogelijk te maken van door burgers gewenste 'plusplekken' in de buurt bijvoorbeeld door:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aanpassing van de inrichting van de openbare ruimte; 2. Door plaatselijk intensiveren of overnemen van het onderhoud
Hoe toetsen?	<p>De aanpak die de aannemer indient tijdens de aanbesteding wordt onderdeel van het contract. In de uitvoering worden deze afspraken gecontroleerd.</p> <p>De gemeente Stichtse Vecht houdt het aantal initiatieven in de openbare ruimte bij. Het stimuleren van de aannemer moet als effect hebben dat er meer initiatieven bijkomen in Stichtse Vecht.</p>

---

³ *Definitie participatie:* Burgers dragen vrijwillig bij aan het beheren / verbeteren de openbare ruimte, zonder dat de openbaarheid in geding komt, en dienen hiermee de publieke zaak, het eigen belang overstijgend, waarvan meerdere mensen kunnen profiteren, en waarbij iedereen bijdraagt op basis van eigen mogelijkheden en interesses. De gemeente geeft burgers de ruimte en faciliteert op basis van wederkerigheid. Burgers moeten het samen eens worden over een initiatief anders gebeurt er niks, de gemeente is terughoudend als het gaat om 'bemiddeling' als burgers het samen niet eens lijken te worden.

3.6 Duurzaamheid in het beheer van de openbare ruimte

Inleiding en doel	Eén van de kerntaken van een gemeente is het verzorgen van een duurzame leefomgeving. Onder dit thema valt de duurzame inrichting en het beheer van openbare ruimten, verkeer en vervoer, duurzaam bouwen, het monitoren van CO2-uitstoot en het beheer van water, natuur en landschap.
Uitgangspunt	<i>De aannemer werkt mee aan het verduurzamen van het beheer en de inrichting van de openbare ruimte.</i>
Uitwerking uitgangspunt	Dit betekent dat de aannemer een bijdrage levert aan de onderstaande doelstellingen van de gemeente Stichtse Vecht. Tijdens de aanbesteding beschrijft de aannemer zijn aanpak op dit onderwerp. <ul style="list-style-type: none"> • CO2 uitstoot verminderen met 20% in 2020 t.o.v. 1990. • Het betrekken van de samenleving bij het verduurzamen van de openbare ruimte. • Duurzaamheidsmaatregelen die al toegepast worden een stap verder brengen en daarover communiceren naar de samenleving. • Ruimte bieden aan experiment op gebied van duurzaam beheer in de openbare ruimte.
Hoe toetsen?	De aanpak die de aannemer indient tijdens de aanbesteding wordt onderdeel van het contract. In de uitvoering worden deze afspraken gecontroleerd. De gemeente Stichtse Vecht houdt het aantal duurzame producten in de openbare ruimte bij. Het stimuleren van de aannemer moet als effect hebben dat er meer duurzame initiatieven bijkomen in Stichtse Vecht.

4. Toetsingskader

De gemeente Stichtse Vecht heeft met IBOR als doel om het beheer zo te organiseren dat er een bijdrage wordt geleverd aan de vijf (beleids)uitgangspunten die verder reiken dan het technisch in stand houden van de wegen en groenvoorzieningen. Per uitgangspunt is weergegeven hoe de gemeente een vinger aan de pols kan houden. Dit hoofdstuk biedt een overkoepeld kader.

Nr.	Toetsingsactiviteit	Wie van de gemeente?	Op welke moment(en)?
1	Het juist uitvoeren van de werkzaamheden die in de bestekken staan. En het beoordelen van de samenwerking (wederzijds).	Toezichthouder en directievoerder	Bouwvergaderingen
2	Het uitvoeren van de aangeboden werkwijze in het plan van aanpak. Afspraken controleren in de uitvoering (output).	Toezichthouder en directievoerder	Bouwvergaderingen
3	Het toetsen van de afspraken die gemaakt zijn in het plan van aanpak.	Projectleider social return	Bepalen in PvA
4	Toetsen van de tevredenheid van bewoners over het onderhoud van de openbare ruimte (outcome). D.m.v. aselecte steekproef over de onderhoudskwaliteit en de wijze waarop de aannemer zijn werk uitvoert.	Beleidsmedewerkers	2x per jaar.
5	Het aantal participatie initiatieven in de openbare ruimte door bewoners bijhouden (waar, wat, wie, rol, e.d.). Het stimuleren van de aannemer moet als effect hebben dat er meer initiatieven bijkomen in Stichtse Vecht.	De aannemer geeft nieuwe initiatieven door, de gemeente registreert.	Elk kwartaal
6	Het aantal duurzame diensten/producten/acties in de openbare ruimte registreren.	De aannemer geeft nieuwe initiatieven door, de gemeente registreert.	Elk kwartaal
7	Resultaten punt 1,2, 3 terugkoppelen naar teamleider beheer en onderhoud.	Toezichthouder en directievoerder	Elk kwartaal in overleg
8	Resultaten punt 4,5,6 delen en eventueel bijsturen.	Team beheer en onderhoud & beleid	2x per jaar.

5. Bijlage

5.1 Huidige situatie uitgangspunten

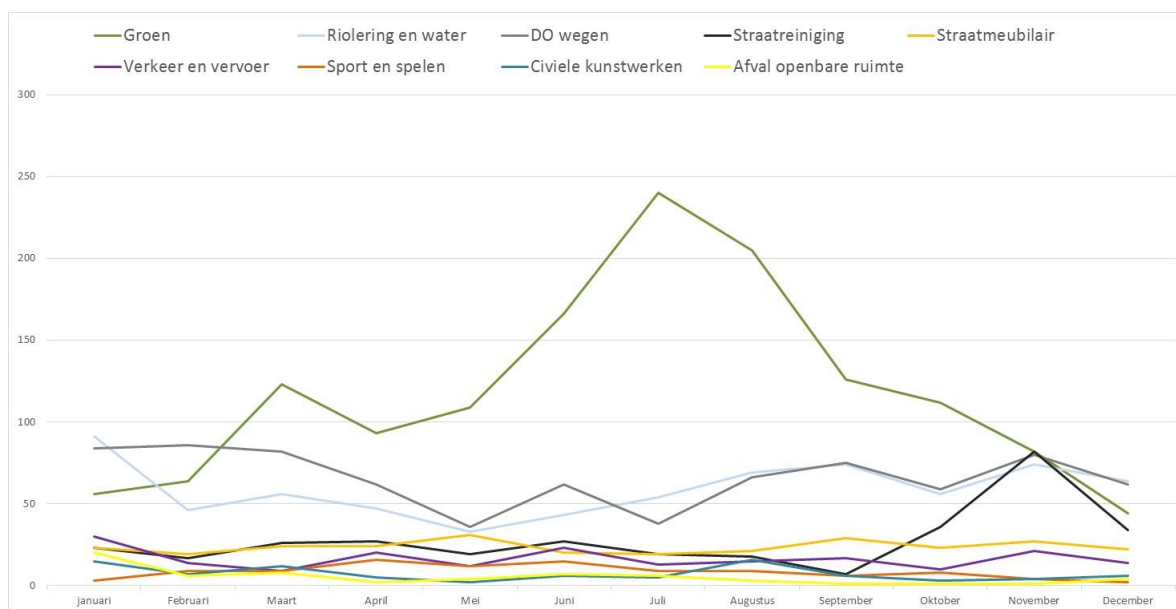
5.1.1 Huidige situatie 'onderhoudskwaliteit openbare ruimte'

De uitvoerende dienst moet voldoen aan de eisen die worden gesteld. Deze eisen komen overeen met de gestelde ambities.

5.1.2 Huidige situatie 'tevredenheid over het beheer van de openbare ruimte'

Meldingen openbare ruimte 2015

Binnengekomen meldingen geven een beeld van de belangrijkste onderwerpen binnen het beheer van de openbare ruimte. Wat valt bewoners buiten het meeste op? Hoe kan de gemeente Stichtse Vecht en de uitvoerende aannemer hierop inspelen in de nieuwe bestekken?

Figuur 3: Meldingen over de openbare ruimte in 2015

- In 2015 zijn bijna 4000 meldingen binnengekomen die gaan over het onderhoud aan de openbare ruimte. Onderverdeeld in 9 categorieën:
  1. Groen
  2. Riolering en water
  3. Dagelijks onderhoud wegen
  4. Straatreiniging
  5. Straatmeubilair
  6. Verkeer en vervoer
  7. Sport en spelen
  8. Civiele kunstwerken
  9. Afval in de openbare ruimte
- Een voorjaars- of zomerstorm zorgt voor extra veel meldingen over losliggende of gevaarlijke takken (zie pieken in het groen, figuur 3).
- Ruim 80% van de meldingen gaan over groen, riolering, wegen en straatreiniging (zie bijlage).
- Meer specifiek gaan de meeste meldingen over (zie bijlage voor grafische weergave):
  1. Groen: onderhoud aan bomen en beplanting.

2. Water en riolering: verstopping van de riolering en kolken.
3. Dagelijks onderhoud wegen: onderhoud aan de klinkers en trottoirs.
4. Straatreiniging: overlast van zwerfvuil en het vegen van de straten.

Monitor veiligheid en leefbaarheid 2014

De monitor leefbaarheid en veiligheid is in opdracht van de gemeente Stichtse Vecht in 2014 uitgevoerd. In 2011 heeft er een nulmeting plaatsgevonden. De gemeente heeft voor dit onderzoek uit de GBA een steekproef getrokken, zodanig dat verschillen tussen de kernen kunnen worden aangegeven. De resultaten van het onderhoud van de openbare ruimte worden hier belicht.

Onderhoud openbare ruimte

- De meeste bewoners (>60%) vinden dat de openbare ruimte (wegen en paden en het groen) in de gemeente goed onderhouden worden. Een vijfde van de bewoners vindt echter van niet. De meningen verschillen enigszins per kern. Ook vinden de meeste bewoners (78%) dat het in de buurt buiten goed verlicht is.
- Vrijwel alle bewoners vinden hun buurt een prettige buurt om in te wonen. Als wordt gevraagd om een rapportcijfer te geven voor de woonomgeving (gemiddeld 7,7), de leefbaarheid (7,7) en de veiligheid (7,4) in de buurt scoort de gemeente op alle punten een ruime voldoende. De bewoners oordelen iets positiever over deze aspecten dan in 2011. De gemiddelde cijfers verschillen niet heel veel tussen de kernen, alleen Maarssenbroek blijft op alle punten iets achter bij het gemeentelijk gemiddelde. Oud-Zuilen en Loenersloot springen er in positieve zin iets uit.
- De meeste bewoners (75%) vinden dat de buurt er het afgelopen jaar niet vooruit maar ook niet op achteruit is gegaan. Eén op de zeven bewoners vindt echter dat hun buurt erop achteruit is gegaan, een kleine 10% ziet juist een vooruitgang. Daarmee is het oordeel over de ontwikkeling van de woonbuurt wel positiever dan in 2011.

Betrokkenheid en medeverantwoordelijkheid

- Veruit de meeste bewoners voelen zich medeverantwoordelijk voor de veiligheid (80%) en de leefbaarheid (85%) in de buurt. Eén op de vier bewoners (24%) is ook actief (geweest) om de buurt te verbeteren. De cijfers zijn nagenoeg gelijk aan die van 2011.
- De mate van betrokkenheid is wat groter dan gemiddeld in de kleinere kernen en wat kleiner in de grotere kernen, maar de verschillen zijn beperkt.
- Jongeren tot 30 jaar en 65-plussers voelen zich minder vaak dan gemiddeld medeverantwoordelijk voor de veiligheid en leefbaarheid in de buurt en zijn ook minder actief om de buurt te verbeteren.
- Desgevraagd is meer dan de helft (57%) van de bewoners al actief of tenminste bereid om actie te ondernemen om de veiligheid in de buurt te verbeteren. Bij een groot deel van hen (34%) is dit wel afhankelijk van de aard van het initiatief.
- Bijna drie op de tien bewoners (29%) vinden het niet hun verantwoordelijkheid om in actie te komen.

- Op de vraag hoe de gemeente bewoners het beste kan informeren over de mogelijkheden om in actie te komen, antwoorden de meeste bewoners via een gerichte brief of via informatie in een lokale krant. Digitale media en social media worden veel minder genoemd.

5.1.3 Huidige situatie 'social return on investment'

- De gemeente geeft opdracht aan de PAUWgroep (met name mensen uit de vroegere SW) voor werkzaamheden in Broeckland (maaieren, schoffelen, snoeien, legen prullenbakken, zwerfvuil, bijvullen hondenzakjes). Deze mensen leveren zeer goed werk en zijn heel gedreven. Dit heeft een positief effect op de kwaliteit van de openbare ruimte.
- Het SROI beleid van sociale zaken is momenteel vooral gericht op het inzetten van mensen met een bijstandsuitkering. De ervaringen tot nu toe zijn positief, veel mensen hebben werk gekregen in de gemeente, o.a. bij onderhoudsprojecten en regulier onderhoud.
- Het SROI beleid wordt komend jaar doorontwikkeld, bredere maatschappelijke doelstellingen krijgen meer aandacht.

5.1.4 Huidige situatie 'participatie in de openbare ruimte'

- Op zo'n 30 plekken in de openbare ruimte van Stichtse Vecht zijn initiatieven van bewoners bekend bij de gemeente. Het gaat onder andere om stukken groen die geadopteerd zijn en het opruimen van zwerfafval rondom speelplekken. In werkelijkheid zijn het er waarschijnlijk meer, dit wordt geïnventariseerd. Daarnaast denken bewoners geregeld mee over het opnieuw inrichten van de openbare ruimte.
- Stichtse Vecht heeft een open houding als het gaat om initiatieven van bewoners, ondernemers, e.d. De gemeente bekijkt de mogelijk heden en faciliteert indien er een aanvraag binnen komt. De gemeente communiceert niet tot nauwelijks over de mogelijkheden van participatie in de openbare ruimte.
- De nota 'zelfbeheer' wordt in de loop van 2016 vastgesteld.

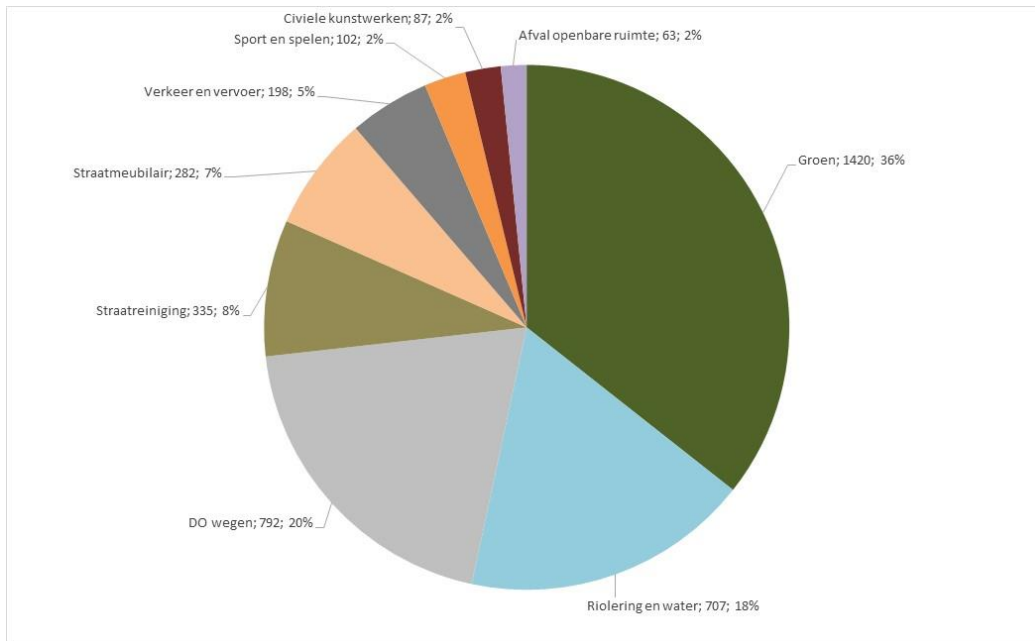
5.1.5 Huidige situatie 'duurzaamheid in de openbare ruimte'

De huidige situatie is in beeld gebracht voor Stichtse Vecht aan de hand van het duurzaamheidsspel van PLAN terra. Conclusie is dat er al veel maatregelen worden toegepast om de openbare ruimte duurzamer te maken. Een deel van deze maatregelen kunnen verder opgepakt worden. In het spel is onderscheid gemaakt tussen 9 beleidsdoelen (zie figuur hieronder). De resultaten die van toepassing of van invloed zijn op de bestekken zijn hieronder in beeld gebracht. De resultaten die meer over de inrichting gaan staan in de bijlage.

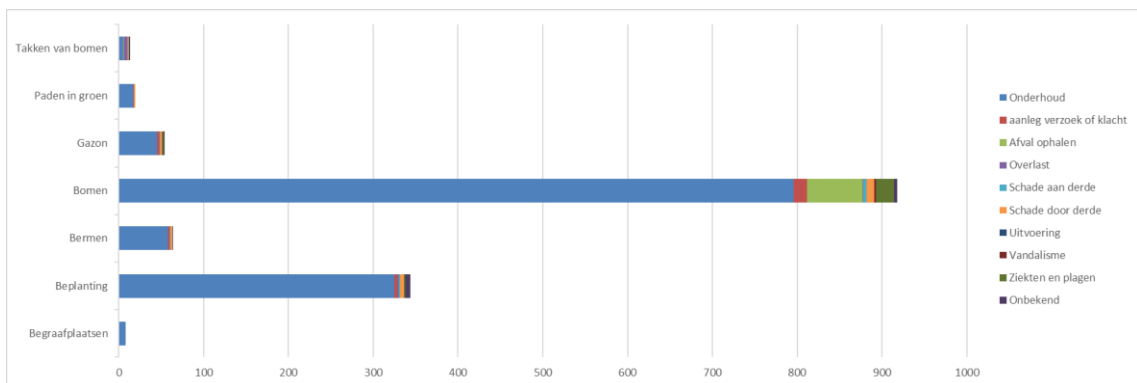
<p style="text-align: center;">CO2 neutraal</p> <p><i>Doen we al:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Led- verlichting <p><i>Kansen in beheer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Energiezuinige apparatuur • Dimmen openbare verlichting 	<p style="text-align: center;">(her)gebruik Grondstof</p> <p><i>Doen we al:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vuurwerk direct opruimen • Gladheid op milieuvriendelijke manier • Bladafval composteren • Boompalen van onbehandeld hout toepassen <p><i>Kansen in beheer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Afval gescheiden inzamelen in de OR • Emulsie asfalt beton toepassen bij herstel wegen 	<p style="text-align: center;">Klimaatadaptatie</p> <p><i>Doen we al:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Half- of waterdoorlatende verharding <p><i>Kansen in beheer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wadi's toepassen in de OR
<p style="text-align: center;">Ruimtegebruik</p> <p><i>Doen we al:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geschikte standplaatsen voor bomen • Combineren van functie; lichtmasten en bebording <p><i>Kansen in beheer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zelfbeheer in de OR • Braakliggende terreinen (her)gebruiken 	<p style="text-align: center;">Ecologie</p> <p><i>Doen we al:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Natuurvriendelijke oevers • 'Rode lijst' soorten toepassen • Insectenbestrijding verminderen of biologisch <p><i>Kansen in beheer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ecologisch beheer 	<p style="text-align: center;">Gezonde Leefomgeving</p> <p><i>Doen we al:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Opschoondagen organiseren <p><i>Kansen in beheer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geluid reducerend asfalt toepassen • Geveltuintjes mogelijk maken
<p style="text-align: center;">Milieukwaliteit</p> <p><i>Doen we al:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Speelvoorzieningen reinigen met warm water • Geen chemische onkruidbestrijding <p><i>Kansen in beheer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Schoonmaakmiddelen biologisch afbreekbaar • Bomen en beplanting toepassen die fijnstof afvangen 	<p style="text-align: center;">Mobiliteit</p> <p><i>Doen we al:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik maken lokale aannemers <p><i>Kansen in beheer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Duurzame vervoerswijze/brandstof aannemers en eigen dienst 	<p style="text-align: center;">Werkwijze</p> <p><i>Doen we al:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Maatschappelijke effecten en rendement meten (SROI) • Goede en veilige werkomstandigheden <p><i>Kansen in beheer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • EMVI gebruiken • Kosten berekenen volgens total cost of ownership principe

5.2 Resultaten analyse meldingen uitgebreid (2015)

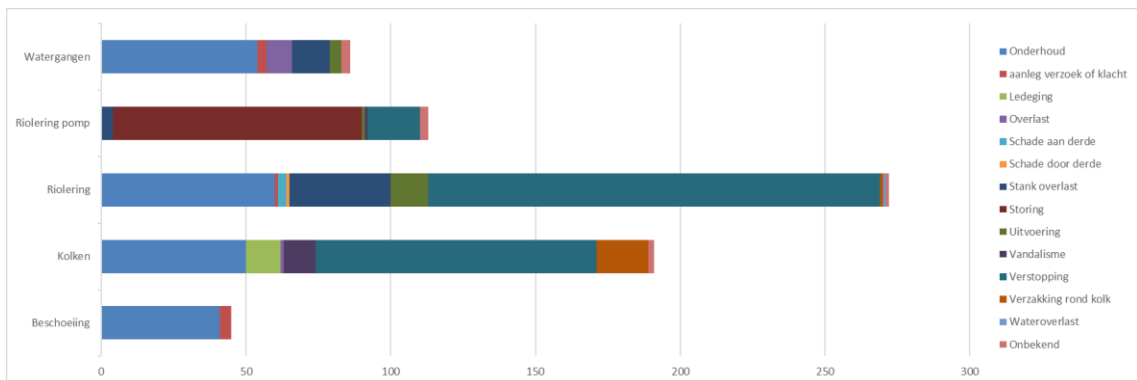
Overzicht totaal aantal meldingen over de openbare ruimte naar categorie.

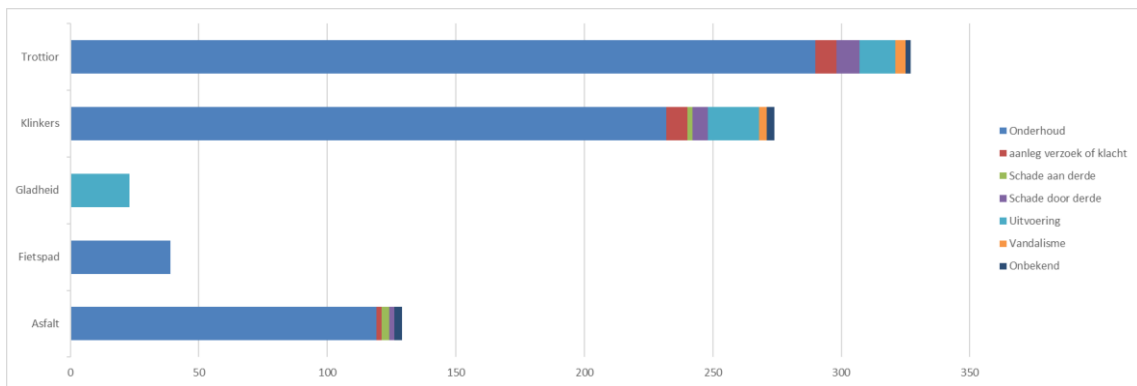
Aard van de meldingen over de categorie groen.

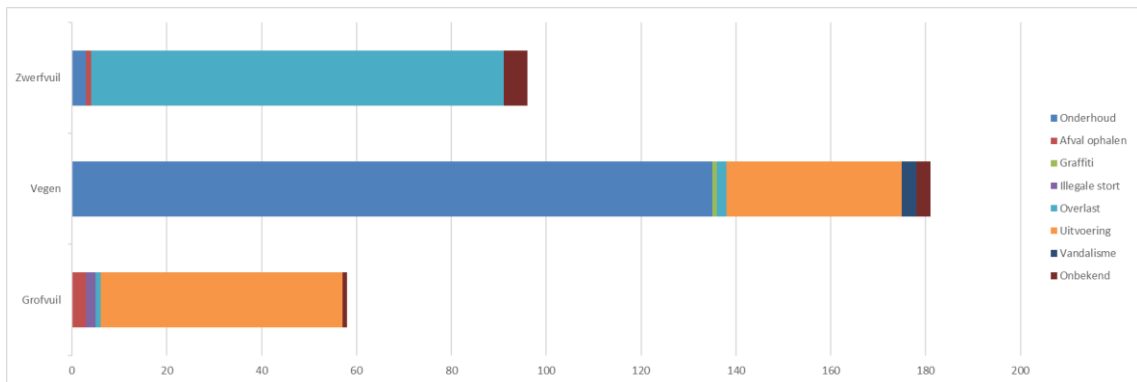
Aard van de meldingen over de categorie riolering en water.

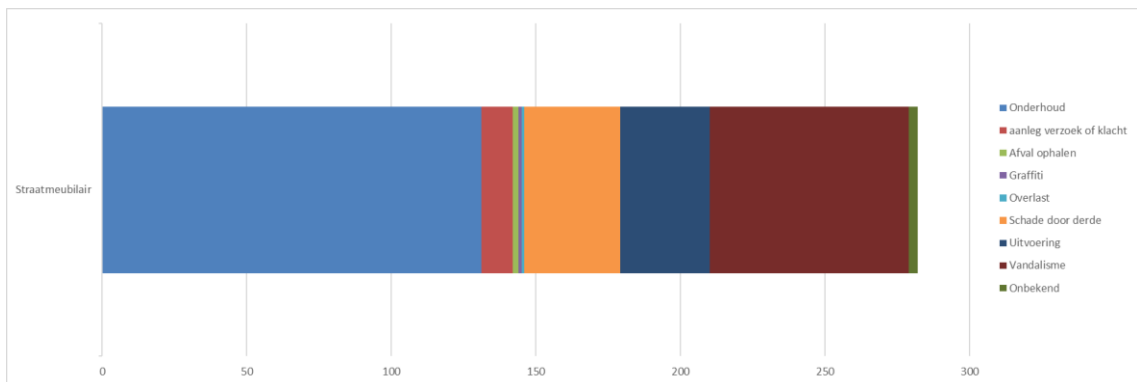
Aard van de meldingen over de categorie dagelijks onderhoud wegen

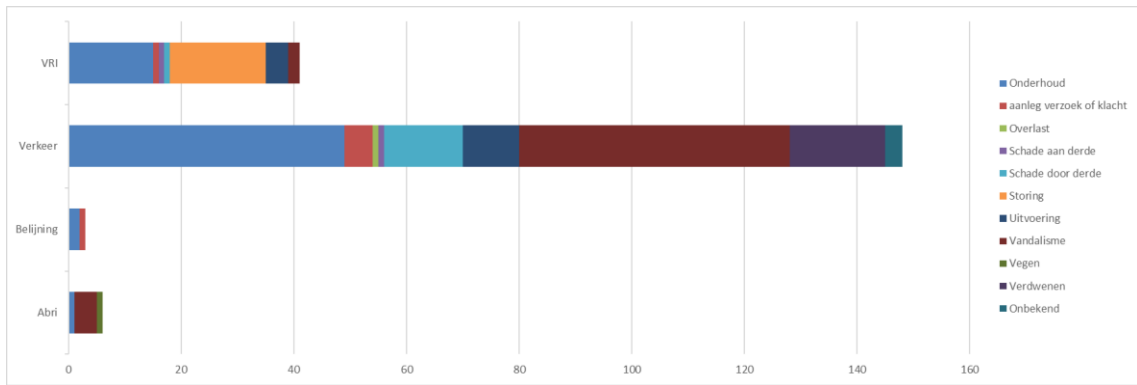
Aard van de meldingen over de categorie straatreiniging

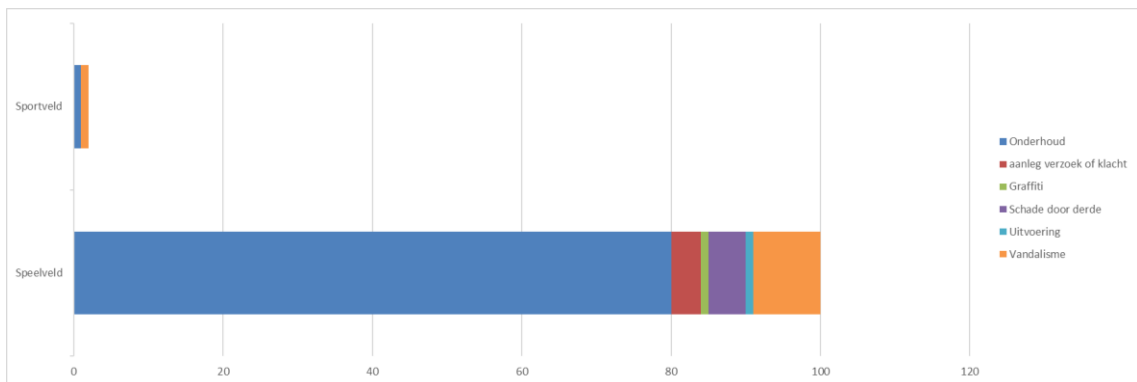
Aard van de meldingen over de categorie straatmeubilair

Aard van de meldingen over de categorie verkeer en vervoer

Aard van de meldingen over de categorie sport en spelen

5.3 Uitkomsten raadsbijeenkomst

Hoe denken de commissieleden over de kwaliteit van de openbare ruimte? Aan de hand van het 'kwaliteitsspel openbare ruimte' hebben de raadsleden hun ervaringen gedeeld. Welk beeld is ongewenst? En welk beeld is gewenst?

Ongewenst zijn zaken als: het illegaal plaatsen van vuil, uitpuilende containers, achterstallig onderhoud, onkruid in het straatwerk, scheefliggende tegels, verkeer ingerichte trottoirs, een overkill aan verbodsborden, ongebruikte paden en olifantenpadjes.

Enkele foto's die zijn gekozen:

Gewenste zaken zijn: bankjes en pleintjes (veel bijval). Bankjes in het buitengebied, goed onderhouden parken en zwem- en recreatieplekken, ook voor honden. Aandacht wordt gevraagd voor goede afstemming tussen bewoners die zelf onderhoud doen, de gemeente en de aannemers. Geef bewoners ruimte voor participatieve tuintjes en laat geen woud aan regels ontstaan. Zorg voor integraal werken (ook financieel en qua gebied) binnen de openbare ruimte en combineer slim. Kunstgraspeelveldjes blijven goed met elk soort weer en hebben meerwaarde. En vergeet de lokale ondernemers niet!

Er wordt aandacht gevraagd voor de handhaving van de openbare ruimte. Opgemerkt wordt dat inwonerparticipatie wordt meegenomen bij het nieuwe beleid. Informeer en betrek inwoners vroegtijdig bij grote werken. Zorg voor geen interpretatieverschillen als er meerdere uitvoerende aannemers zijn.

5.4 Uitkomsten bewonersdag

Op zaterdag 23 april zijn straatgesprekken gevoerd met voorbijgangers ten behoeve van het opstellen van het IBOR (beleids)kader. Daarbij zijn op 4 verschillende locaties (gedurende 1-2 uur) mensen aangesproken aan de hand van de volgende vragen:

- Waar bent u trots op in de openbare ruimte van Stichtse Vecht? Waar bent u niet tevreden over en moet anders of beter?
- Wat wilt u meer zien in Stichtse Vecht? En wat minder?
- Wat zou u zelf willen doen in de openbare ruimte?
- Waar stoort u zich aan in de openbare ruimte?
- Welke duurzame maatregelen spreken u het meest aan?

De vragen werden ondersteund met behulp van drie bladen op A3 formaat met diverse illustratieve foto's.

Op alle locaties waren 5 interviewers aanwezig, in de buurt van een partytent met het gemeentelogo. De interviewers waren leden van de projectgroep voor het opstellen van het IBOR (beleids)kader en de bestekken. In het totaal zijn op de diverse locaties 109 reacties genoteerd. Daarnaast zijn er 118 reacties ontvangen via de online enquête⁴. Totaal zijn dit 227 mensen. Meldingen over de openbare ruimte zijn genoteerd en doorgegeven aan het klant contactcentrum.

Het doel van de straatgesprekken is om een (willekeurige) mix van mensen op straat te spreken en een beeld te krijgen van hun meningen over de openbare ruimte in Stichtse Vecht. Het gaat vooral om het herleiden van thema's: wat vinden mensen in Stichtse Vecht belangrijk in de openbare ruimte, wat is goede openbare ruimte en wat is weinig aantrekkelijk en kan/moet anders?

Resultaten straatgesprekken en online enquête

Het merendeel van de straatgesprekken is gevoerd met inwoners van de gemeente (60% vrouw, 40% man). In vijf gevallen is genoteerd dat het een bezoeker of winkelier betrof. Ruim de helft van de geïnterviewden woont in Breukelen, Loenen aan de Vecht of Maarssen. De andere helft uit de kleinere kernen zoals Maarsseveen, Nigtevecht en Vreeland. De tabelletjes geven een indruk van wie is gesproken.

---

⁴ In de online enquête zijn dezelfde vragen gesteld maar zonder begeleidende foto's. Leeftijd en geslacht is niet gevraagd. De vraag over duurzame maatregelen is eruit gelaten omdat deze niet zonder foto's gesteld kon worden.

			Leeftijdscat.	Aantal	Percentage
			20+	7	6%
			30+	14	13%
			40+	22	20%
Geslacht	Aantal	Percentage	50+	23	21%
man	42	39%	65+	39	36%
vrouw	67	61%	Onbekend	4	4%
Totaal	109	100%	Totaal	109	100%

Figuur 4: Geslacht en leeftijd straatgesprekken

Algemene indruk

Veel mensen zijn tevreden over de openbare ruimte van Stichtse Vecht. Als kwaliteiten komen vooral het historische karakter en het groene karakter van de Vecht naar voren. In negatieve zin wordt regelmatig de inrichting van specifieke plekken aangehaald, vaak in relatie met verkeersveiligheid zoals de Rijksweg.

1. Plekken om trots op te zijn en plekken en thema's die (extra) aandacht verdienen

De meeste geïnterviewden zijn erg positief over Stichtse Vecht en de openbare ruimte. Slechts een aantal mensen (6%) geeft geen antwoord op de vraag wat men goed vindt en behouden wil. De geïnterviewden noemen een groot scala aan verschillende maar specifieke onderwerpen, zie onderstaande tabel. Alle reacties zijn in deze tabel in één van de categorieën ingedeeld. Veel mensen benoemen echter meerdere zaken. De tabel geeft daarom een indruk op hoofdlijnen.

Positief is dat de plekken waar mensen trots op zijn (zoals de dorpskernen) ook de plekken zijn waar men tevreden over is. Uitzondering zijn de parken, die worden ook als aandachtspunt benoemd. De plekken of thema's die bewoners als aandachtspunt benoemen zijn meer divers dan de plekken om trots op te zijn. De inrichting van de openbare ruimte staat bovenaan het lijstje met aandachtspunten. Vaak genoemd zijn: oversteekplekken, drempels, Harmonieplein, te veel paaltjes en borden of een te geringe aantrekkelijkheid (fraaie vormgeving, kleur en fleur e.d.).

Veel genoemd (trots op): De Vecht, polder, oude historische dorpskernen, park Vechtenstein en Goudenstein, buurtparkjes met speeltoestellen of kinderboerderij.

Veel genoemd (aandacht): Harmonieplein, buurtspeelplekken, oversteekplekken, kleur en fleur en groen en natuur.

Nr	Trots op (top 5)	Aantal	Aandachtspunten (top 5)	Aantal
1.	Historisch karakter/dorpskern	70 (31%)	Inrichting openbare ruimte	31 (14%)
2.	Buitengebied	53 (23%)	Speelplekken	26 (11%)
3.	Parken	30 (13%)	Veiligheid	23 (10%)
4.	Eigen woonomgeving	19 (8%)	Onderhoud verharding	19 (8%)
5.	Omgeving rondom gemeentehuis	9 (4%)	Onderhoud groen	19 (8%)
	Overig	32 (14%)	Overig	92 (41%)
	Geen antwoord/ geen mening	14 (6%)	Geen antwoord/ geen mening	17 (7%)
	Totaal	227	Totaal	227

Naast de top 5 thema's en of plekken waar inwoners trots op zijn, werd verder vooral genoemd; kinderboerderijen, speeltuinen, pleinen en winkelgebieden. Voor de aandachtspunten die buiten de top 5 vallen zijn de volgende met name van belang: pleinen, hondenpoep/schoon, parken, binnenstad, parkeren en beleving en ontmoeting.

2. Wat zien inwoners graag meer?

- Kleur en fleur
- Netjes ingerichte en onderhouden openbare ruimte
- Ruimte om te recreëren
- Ruimte voor sport
- Ruimte voor de natuur

3. Wat zien inwoners liever niet in de openbare ruimte?

- Bijplaatsing en zwerfvuil
- Onkruid op straat en slecht onderhouden trottoirs

Inwoners die online hun mening gaven willen vooral het onderstaande minder zien:

- Hondenpoep
- Parkeeroverlast

4. Zelf aan de slag in de openbare ruimte

Bewoners staan positief tegenover om hun eigen leefomgeving op te fleuren, op te schonen of het groen daarvan te onderhouden. Een groot deel geeft aan ook al actief te zijn in het beheer van de openbare ruimte. De motivatie daarvoor is niet gevraagd. Negatieve opmerkingen als 'rommelig' zijn weinig gehoord. Een kleine groep geeft aan niet mee te willen helpen in het beheer van de openbare ruimte. Het meest populair zijn:

- Opschoonacties of regulier zwerfafval opruimen
- Boomspiegels voorzien van kleur en fleur
- Onderhoud van openbaar groen (onkruid verwijderen, snoeien)

5. Ergernissen in de openbare ruimte

In Stichtse Vecht ergert men zich het meest aan zwerfvuil ten opzichte van kapot meubilair, onkruid, wateroverlast of stormschade. Dit wil niet zeggen dat er daadwerkelijk veel zwerfvuil in Stichtse Vecht aanwezig is. Het geeft aan dat inwoners zwerfvuil negatief waarderen.

6. Duurzame maatregelen in de openbare ruimte

Duurzame maatregelen in het beheer van de openbare ruimte worden als waardevol gezien. Gemiddeld geven de bewoners van de online enquête een 7,4 (schaal 1 t/m 10). Meer bloemenweides/ biodiversiteit, gescheiden inzamelen van afval en natuurlijke manieren om de openbare ruimte te beheren zijn erg in trek (bijv. schapen die het gras maaien).

5.5 Duurzame maatregelen in de openbare ruimte van Stichtse Vecht

De maatregelen die niet over het beheer maar over de inrichting van de openbare ruimte gaan staan hieronder vermeld (witte vakjes). Het gaat om de huidige situatie van Stichtse Vecht.

Doen we al (op kleine of grote schaal)						
CO2-neutraal	Led-verlichting					
(her)gebruik grondstoffen	Vuurwerk direct opruimen (9)	Grondstoffen hergebruiken als secundaire bouwstof (8)	Speeltoestellen van gerecycled materiaal (7)	Gladheidsbestrijding op een milieuvriendelijke manier (8)	Bladafval composteren (10)	Boompalen van onbehandeld hout toepassen (10)
Klimaat-adaptatie	Half- of waterdoorlatende verharding (4)	Meubilair met lage warmtegeleiding (8)				
Ruimtegebruik	Geschikte standplaatsen voor bomen (8)	Combineren van functies; lichtmasten (8)	Betonnen autobruggen (10)	Houten fietsbruggen (10)		
Ecologie	Natuurvriendelijke oevers (7)	Rode lijst soorten toepassen waar mogelijk (10)	Ontmoeting en voorlichting in natuur (8)	Insectenbestrijding verminderen of biologische variant gebruiken (10)		
Gezonde leefomgeving	Toegankelijkheid verbeteren (8)	Opschoondagen organiseren (8)				
Milieukwaliteit	Speelvoorzieningen reinigen met warm water (7)	Geen chemische onkruidbestrijding (9)	Hemelwater afkoppelen (9)			
Mobiliteit	Gebruik maken lokale aannemers					
Werkwijze	Maatschappelijke effecten en rendement meten (SROI) (10)	Goede/veilige werkomstandigheden (10)				

Liggen kansen /ambitie						
CO2-neutraal	Maak gebruik van energiezuinige apparatuur (6)	Openbare verlichting dimmen (7)	Oplaadpalen voor elektrisch rijden	Wagenpark elektrisch	Zonnepanelen plaatsen	Zonne-energie laadpunten
(her)gebruik grondstoffen	Voorlichting verzorgen over afvalpreventie (6)	Afval op bijzondere manier (her)gebruiken (0)	Afval gescheiden inzamelen in OR (0)	EAB (emulsie asfalt beton) toepassen bij herstel wegen		
Klimaat-adaptatie	Groen op daken en in tuinen (0)	Bergbezinkbassin uitvoeren in OR (4)	Wadi's toepassen in OR (4)			
Ruimtegebruik	Braakliggende terreinen (her)gebruiken (2)	Zelfbeheer in de OR (7)	Flexibele inrichting openbare ruimte (3)	Levensloop-bestendige wijken (7)		
Ecologie	Ecologisch beheer	Inheemse beplanting (7)	Bijvriendelijke beplanting			
Gezonde leefomgeving	Geluidsreducerend asfalt (3)	Kraanwatertappunten aanbieden in de gemeente (2)	Geveltuintjes mogelijk maken (6)	Ontmoeting in de openbare ruimte faciliteren (2)		
Milieukwaliteit	Schoonmaakmiddelen biologisch afbreekbaar	Volwassen bomen (6)	Bomen en beplanting toepassen die fijnstof kunnen afvangen (2)			
Mobiliteit	stimuleren fietsgebruik (3)	Duurzame vervoerswijze / brandstof aannemers en eigen dienst (5)	Electrische distributie			
Werkwijze	EMVI gebruiken	Kosten berekenen volgens total cost of ownership principe (4)	Visie op duurzaamheid	Duurzaam inkopen		